

Tilskudd til kommuner med ulverevir

Prosjekter gjennomført i Våler og Åsnes
2017 – 2021

BAKGRUNN

Miljødirektoratet utlyste i 2017 en ny tilskuddsordning for konfliktdependende tiltak i kommuner med etablerte ulverevir. Åsnes og Våler kommuner søkte om midler i alle år frem til ordningen ble avviklet i 2022. Midlene ble delt likt mellom kommunene som fylte vilkårene for å søke. Våler og Åsnes har hver mottatt 6.065.800 kr. Det ble politisk oppnevnt en felles prosjektgruppe med mandat til å fordele og rapportere på bruken av tilskuddet. Kommunene har presisert at tilskuddsordningen skulle bidra til konfliktdemping og ikke være en erstatningsordning.

Prosjektgruppa ønsker her å presentere en del av de prosjektene som har fått støtte fra «ulve-pengene».

Deltakerne i prosjektgruppa:

Rune Sørli
Nils B. Lindeberg
Espen Svenneby
Asgeir Rustad
Knut Arne Gjems
Lars Kristian Kjellgren

Sekretær: Pia Knøsen Lund
på landbrukskontoret for Våler og Åsnes

1. Nofence-klaver for storfe på utmarksbeite

2. «Eventyrskogen» i Tøråsen – «den gode hjelperen» inviterer til spennende turopplevelser for hele familien.

ÅPEN TILSKUDDSORDNING

Gjennom disse 5 årene har prosjektgruppa lyst ut «åpen tilskuddsordning» hvor privatpersoner, lag og foreninger kunne søke midler til egne konfliktdependende tiltak. Primært ble det gitt støtte til konfliktdependende tiltak for berørte landbruks- og utmarksnæringer f.eks. beitebrukere, skogeiere eller jegere. Man kunne også søke om støtte til tiltak for å fremme økt trivsel og bruk av utmarka for allmennheten.

Prosjektgruppa har prioritert tilskudd til tiltak som har kommet direkte og indirekte berørte av ulvesona til gode. Deler av midlene ble avsatt til konkrete tiltak i regi av frivillige organisasjoner og private aktører. Bildene viser eksempler på tiltak som har fått støtte fra åpen tilskuddsordning.

**UTMARKSKOMMUNENES
SAMMENSLUTNING
USS**

Utredningsarbeid rundt levekår, livskvalitet og nærhet til ulv i kommuner med ulverevir – et prosjekt i samarbeid med andre kommuner.

3

4

5

6

7

4. Rydding av skog og kratt langs Finnskogleden. 5. Rovdyrsikkert gjerde for sau. 6. Merking av elg i regi av Grensevilt-prosjektet for å få mer kunnskap om elgvandringar over landegrensen. 7. Innkjøp av viltkameraer for bruk av de kommunale fellingslagene er et tidsbesparende og helt avgjørende tiltak for rask kartlegging av rovdyr under skadefelling.

8

Primært ble det gitt støtte til konfliktdempende tiltak for berørte landbruks- og utmarksnæringer f.eks. beitebrukere, skogeiere eller jegere. Man kunne også søke om støtte til tiltak som fremmet økt trivsel og bruk av utmarka for allmennheten.

9

10

11

8. Drone for å redde rådyrkillinger fra slåttemaskinene. (Foto: Sverre Viggen) 9. Nydyrking av skogarealer til nytt innmarksbeite. 10. Tilskuddsordning for sikkerhetsvester til jakthunder. 11. Solør Hundepark – se omtale side 10-11.

NATURBRUK I SKOLEN

I samarbeid med Norges Jeger- og Fiskerforbund avdeling Hedmark og Skogselskapet i Hedmark er Naturbruk i skolen-prosjektet blitt en suksess. Ungdomsskolene inviteres med på utedager med ulike temaer etter skolens ønske. Eksempler på temadager kan være: isfiske, fiske, rovdrydager, duejakt eller harejakt. Temadagene gir praktisk læring om høsting av naturressurser, kulturminner, bruk av naturen og skogens rolle i det grønne skiftet. Elevene i 8. trinn inviteres til temadagen «Ulvetider» på Norsk Skogmuseum hvor elevene får kunnskap om rovdyr og forståelse for de ulike konfliktene rundt disse dyrene. Prosjektet dekker også bussutgiftene til utedagene. Det er utarbeidet egne temahefter som kan forberede elevene på temaene eller som kan brukes i undervisningen i etterkant av utedagen. Temaheftene er også tilgjengelig for allmenn bruk.

Barnehagene er også invitert til tilpassede temadager om høsting fra naturen og mye bålkos.

Prosjektgruppa mener at:
KUNNSKAP ER KONFLIKTDEMPENDE
og ved å gi barn og ungdom økt kunnskap
om skog og utmark, gi dem bedre forståelse
av naturen og det å føle seg trygg i skog og
mark gir vi viktig kunnskap og erfaringer for
kommende generasjoner.

KYNNA-PROSJEKTET

– *Opplev Kynna*

Elverum, Våler og Åsnes kommuner har gjennom Kynna-prosjektet tilrettelagt for trygge og unike naturopplevelser langs Kynna-vassdraget på Finnskogen. Det er etablert gode leirplasser med grill- og rastemuligheter, utedo og gapahuker. Det er satt ut brygger og vannposter er etablert. Flere av leirplassene er tilrettelagt for handicappede. Leirplassene er etablert for padlende langs Kynna, sykklende på de mange veiene i området, vandrende langs de gamle stiene eller for de som bare ønsker å oppleve den vakre naturen på Finnskogen.

Flere lokale aktører er med på laget og tilbyr sine tjenester. Det er etablert et utleietilbud for kanoer i området hvor hente- og bringetjenester kan bestilles. Det er også åpen sommerkafe på Kynnbrua. Prosjektet sørger for god fremkommelighet i vassdraget, oppsyn med leirplassene og god skilting som gir tilrettelagte og trygge naturopplevelser. Det er laget et eget kart og på web-siden får man råd og tips om tilrettelagte turer. «Opplev Kynna» er også på Facebook og Instagram. Det er etablert eget grunneierlag for området.

Et av målene i Kynna-prosjektet har vært bærekraftig utvikling og tilrettelegging for grønn turisme. Gjennomførte tiltak så langt viser at vi har lyktes. Kynna er også blitt et viktig og attraktivt lokalt reisemål. Det er verdifullt i et folkehelseperspektiv.

Prosjektgruppa mener at **DET ER VIKTIG AT VI TAR I BRUK NATUREN OG TILPASSER OSS ROVDYRENE I OMRÅDET.** De som bor lokalt og ikke lenger kan benytte utmarksbeite, kan inspireres til ny næringsutvikling. Kynnaprojektet ønsker å tilrettelegge for at «alle» skal føle seg trygge og få unike og uforglemmelige naturopplevelser og minner fra turer på Finnskogen.

SOLØR HUNDEPARK

Solør Hundepark er et av de private prosjektene som er blitt tildelt mest midler gjennom «åpen tilskuddsordning». Hundeparken er et samarbeid mellom Våler Jakt- og Fiskeforening og Åsnes Jakt- og Fiskeforening.

Med stor egeninnsats er det etablert en hundepark på 100 mål på Spulsåsen i Våler. Parken er inngjerdet med et 2 meter høyt gjerde og er åpen hele året. Her kan du booke tid for lek og løpeaktiviteter for egen hund eller du kan invitere med deg andre venner med hund til lek og moro. Det er mulig å leie parken for en halv eller hel time. Det er også mulighet for å kjøpe årskort.

Parken åpnet 1. april 2021 og har frem til juni 2022 hatt over 4.400 bookinger.

Mer info finner du på www.solorhundepark.no

Midlene fra ordningen skulle gå til konfliktdempende tiltak i kommunene og prosjektgruppa mente at etablering av Solør Hundepark var midt i blinken for tilskudd. Her kan hundeiere, om du er jeger eller ikke, benytte parken gjennom hele året, også under tiden med båndtvang, til løpetrening og aktivitet for egen hund.

HER KAN HUNDEN LØPE FRITT UTEN RISIKO FOR Å BLI ANGREPET AV ULV.

Ildsjeleer i de lokale jakt- og fiskeforeningene. Foto: Sverre Viggen.

ULV PÅ FINNSKOGEN

Ulven i Norge var så godt som utryddet før den etter fredningen i 1971 igjen reetablerte seg. På 1980-tallet var Finnskogen det eneste området med fast tilhold av ynglende ulv i Norge. Her hadde Skandinavias eneste ynglende ulvflokk tilhold i årene 1983-1990. Flokken hadde tilhold på tvers av riksgrensa med Sverige. Et økt trykk av rovdyr og flere rovdyrangrep på husdyr gjorde sitt til at mange bønder sluttet med beitedyr og bruken av utmarksbeite ble nesten avviklet. Fra 1990 fortsatte den felles skandinaviske ulvestammen å øke i antall og utbredelse. Økt predasjon fra ulv på elg gjorde at elgbestanden sank dramatisk. Flere jakthunder ble tatt av ulv og bruk av løshund på jakt ble nærmeste avviklet.

Ulvesona ble etablert i 2004 og områdene i Våler og Åsnes øst for Glomma ble nå del av et forvaltningsområde for ulv hvor det er vedtatt mål for hvor mange ulver som skal yngle og reproducere seg.

Finnskogen er av de få stedene i Norge der ulv kan høres regelmessig og ulvespor i snøen er lett å finne. I våre kommuner har vi både helnorske revir og grense revir. Grenserevir betyr at revirene lever i områder på begge sider av landegrensene. Åsnes er den kommunen i Norge som lengst har hatt fast tilhold av ulv og flest ulverevir. Fordelt på fem ulverevir hadde litt over tretti ulver delvis tilhold i Våler og Åsnes kommuner vinteren 2021-2022. Gjennom lisensfelling i 2021 ble det tatt ut 11 dyr i Kynna-reviret og i 2022 ble det tatt ut 8 dyr i Hornmoen-reviret. Selv ved uttak av hele revir ser man at nye ulver etablerer seg i området.

Foto:Trond Burud

